

ET:n kanta varttimittaukseen siirtymisestä

Varttiasereferenssir ryhmän kokous 13.12.2018

Ina Lehto

Varttitaseeseen siirtyminen

Säntelyn ja toimintaympäristön asettamat reunaehdot

- Varttitase otetaan käyttöön Suomessa ja muissa pohjoismaissa 18.12.2020
  - Tämä päätös itsessään ei edellytä mittausten muuttamista tunnista varttiin, vaan mittausten muuttaminen on erillinen päätös, josta tarvitaan kansallista säätelyä
  - Sähkömarkkinadirektiivin luonnoksen mukaan DL varttimittaukselle 12 vuotta direktiivin voimaantulosta (n. 2031)
- Datahub otetaan käyttöön 4/2021
  - Varttitaseselvityksen käynnistyessä datahub ei ole käytössä. Varttitasehanke on sopinut eSett:n kanssa, että tämän väliajan eSett hoitaa tarvittavat varttimuunnokset. Yksityiskohdat kuvataan valmistelussa olevassa implementointisuunnitelmassa.
- ACER on 26.6.2018 antamassaan päätöksessä esittänyt, että DA-markkinoiden toiminnallisuuksien tulee elokuuhun 2022 mennessä tukea lainsäädännön uusia vaatimuksia, ml. varttitasetta ja mahdollistaa kaupankäynti varttituotteilla.
- Varttitaseen käyttöönotto aiheuttaa väistämättä kustannuksia alan toimijoille – sekä verkoille että myyjille/tasevastaaville

Varttimittaukseen siirtyminen

Tekniset reunaehdot

- Nykyisten tuntimittareiden valvontamallin mukainen pitoaika on 10-20 vuotta
  - Edellisen roll-outin takaraja oli 1.1.2014 eli massavaihdon takaraja 15 vuoden pitoajalla on 1.1.2029
  - Lainsäätäjällä ei liene valmiuksia edellyttää ennenaikaisia mittareiden massavaihtoja.
  - Myyjien toiveena on mahdollisimman lyhyt siirtymäaika. Tiedostetaan, että myyjille on haasteellista ylläpitää kaksia prosesseja (vartti- ja tuntimitatut).
  - Mikäli mittarointi- ja ohjelmointikustannukset halutaan minimoida, kannattaisi mittarit siirtää varttimittaukseen vasta niiden pitoajan päättyessä.
- Yksittäisenkin mittauksen siirtäminen varttiin ei tapahdu pelkästään mittaria vaihtamalla tai päivittämällä
  - Jotta asiakkaan kulutus- tai tuotantotiedot voidaan lukea etänä tasejakson mukaisella resoluutiolla taseikkunan puitteissa pelkkä mittarin vaihto ei riitä, vaan koko mittaus-, luenta- ja tiedonhallintajärjestelmäketjun tulee olla kunnossa.
  - Karkeita arvioita aikataulusta: järjestelmien ja laitteiden kilpailutus noin 6 kuukautta, järjestelmäkehitystyö vuodesta kahteen. Tämän jälkeen voidaan aloittaa tarvittavat mittariasennukset ja –ohjelmoinnit.
- Olennainen vaikutus aikatauluun ja kustannuksiin on varttimittaukseen siirrettävien mittareiden määrällä, eli kuinka iso osa mittauksista pitää siirtää varttiin nopeutetulla aikataululla.

Varttimittaukseen siirtyminen

ET:n linjaukset ja reunaehdot

- Mitään mittauksia ei tule siirtää varttiin yliyönsiirtymänä samanaikaisesti datahubin kanssa. Riski muutoksien epäonnistumisesta on aivan liian suuri, jos samanaikaisesti yritetään tehdä liian monta isoa muutosta. On ensiarvoisen tärkeää varmistaa datahubin onnistunut käyttöönotto.
  - Asiakkuustoimikunnan yksimielinen linjaus 1.11.2018
- Rajattu määrä mittareita voidaan siirtää varttiin ennen niiden pitoajan päättymistä.
  - Erityisesti rajapistemittaukset ja yli 1 MVA tuotannon mittaukset ja myöhäisemmässä vaiheessa rajattu määrä kulutuskohteita.
- Kun DA-markkina siirtyy varttiin, on perusteltua, että asiakas pääsee tarvittaessa myös varttimittaukseen.
  - Tämän hetken tieto DA-markkinan siirtymisestä on 1.8.2022.
  - Tämän tulee koskea niitä asiakkaita, joilla on käytössä varttiin perustuva sähkötuote ja mittausmuutos on kohtuullisin kustannuksin tehtävissä huomioiden asiakkaan joustopotentiaali.
- Ennenaikaisten mittarinvaihtojen sekä mittareiden uudelleenohjelmoinnin kustannukset tulee ottaa huomioon jakeluverkonhaltijan hinnoittelun valvonnassa ja valvontamenetelmissä.

Ehdotus tavoiteltavasta siirtymäaikataulusta

18.12.2020	1.10.2021* (6 kk datahub go-liven jälkeen)	1.8.2022 (esillä ollut, että DA-markkinoilla varttituotteet 8/2022 mennessä)	1.1.2029
<ul style="list-style-type: none"> Jakeluverkonhaltijan mittaustietojen mittaustietojen lukemiseksi ja toimittamiseksi tarvittavat järjestelmät kykenevät lukemaan ja toimittamaan varttitietoja datahubiin vähintään rajatusta määrästä mittauksia. Kaikki yli 400 V verkkoon liitetty kulutus siirretään varttimittaukseen, varttiluentaan ja varttitaseselvitykseen. 	<ul style="list-style-type: none"> Jakeluverkonhaltijan mittaustietojen lukemiseksi ja toimittamiseksi tarvittavat järjestelmät kykenevät lukemaan ja toimittamaan varttitietoja datahubiin vähintään rajatusta määrästä mittauksia. Kaikki yli 400 V verkkoon liitetty kulutus siirretään varttimittaukseen, varttiluentaan ja varttitaseselvitykseen. 	<ul style="list-style-type: none"> Jakeluverkonhaltijan mittaustietojen lukemiseksi ja toimittamiseksi tarvittavat järjestelmät kykenevät lukemaan ja toimittamaan varttitietoja datahubiin päivittäin kaikkien varttimittarilla varustettujen käyttöpaikkojen osalta. Kaikki etäohjelmoitavissa olevat mittaukset siirretään varttimittaukseen, varttiluentaan ja varttitaseselvitykseen. Kaikki uudet mittarit varttimittauksessa, varttiluennassa ja varttitaseselvityksessä. Yksittäisellä asiakkaalla on oikeus tarvittaessa päästä varttimittaukseen, varttiluentaan ja varttitaseselvitykseen. 	<ul style="list-style-type: none"> Kaikki etämittaukset varttimittauksessa, varttiluennassa ja varttitaseselvityksessä. Muu kuin etämittauslaitteisto luetaan vähintään 4 kertaa vuodessa. Verkonhaltijalla säilyy oikeus poiketa etämittauksesta nykyisen asetuksen mukaisesti enintään 20 % käyttöpaikoista.

*Oletuksena on, että datahub otetaan käyttöön huhtikuussa 2021. Siirtymäsäännöksiin kirjattava aikataulu tulee sitoa datahubin käyttöönottoon. Jakeluverkonhaltija voi pystyessään alkaa siirtää mittauksia varttiin oman aikataulunsa mukaisesti heti datahubin käyttöönotosta alkaen.

Varttitaseen referenssir ryhmänkokouksessa esitettiin kolme vaihtoehtoista ehdotusta, joista tehdään ET:ssä ja / tai Paikallisvoima ry:ssä ratkaisuehdotus referenssir ryhmälle viimeistään 13.12. kokoukseen.

Muutosehdotus 1: ET esittää käytettäväksi muuta jakoperustetta kuin 63A sulakekokoa suurten ja pienten kulutuskohteiden jakamiseen.

Muutosehdotus 2: SPS ehdottaa DSO-DSO rajapisteiden jättämistä 60 min mittaukseen vaiheen 1. ajaksi.

- DSO-DSO rajapisteiden varttitietojen lähetyksen mahdollistaminen sanomitse selvitettävä (voiko MSCONS:lla lähettää varttia?). Tämä on agendalla ET:n ja FG:n tiedonvaihdon kehitysryhmien yhteiskokouksessa 12.12.

Muutosehdotus 3: Paikallisvoima ehdottaa, että datahubiin siirtymisen jälkeen siirrytään liukuvasti 15 minuuttiin resoluutioon yli 63A kohteissa.

- Myös ET esittää liukuvaa siirtymää, jossa tietyt pisteet on kiinnitetty (porrastettu)

Avainkysymykset vaihtoehtoisiin ratkaisuehdotuksiin joita käydään läpi 13.12. kokouksessa

1. Määrittelyt ja kuvaus per markkinaosapuoli
2. Mitä ratkaisuehdotus muutos tarkoittaa markkina osapuolille?
3. Kuinka laajasti ratkaisuehdotusta on käyty läpi ja ketkä ovat ehdotuksen käsitelleet?

Mikäli vaihtoehtoisia toteutusmalleja halutaan käsitellä erikseen niin tehkää jokaisesta muutosehdotuksesta omat esitys jossa vastataan 3 kysymykseen.

1. Määrittelyt ja kuvaus vaihtoehtoisen ratkaisusta per markkinaosapuoli ja vaihe?

- Tarvitaan portaittainen siirtymä kulutusmittausten viemiseksi varttiin, jossa huomioidaan asiakkaille aiheutuvat kustannukset mm. ennenaikaisista mittarinvaihdoista. Ennen datahubia vain minimimäärä mittauksia (tämäkin laukaisee merkittäviä järjestelmäkustannuksia ainakin osalle toimijoista).
  - ET:n ehdotus porrastuksesta erillisellä dialla.
- Sulakekoon sijaan käytännöllisempi jaottelu on jännitetaso. Jakeluverkonhaltijan tai markkinatoimijan näkökulmasta ei ole merkityksellistä mittaustietojen kannalta, mikä asiakkaan käyttöpaikan sulakekoko on.
  - ET:n ratkaisuehdotus: yli 400 V verkkoihin (keskijänniteverkko) liitetyt kohteet siirretään varttiin liukuvasti siirtymäajan kuluessa datahubin tultua käyttöön
- Useiden muutosten yhdistäminen datahubin käyttöönottoon yön yli siirtymä aiheuttaa tarpeettomia riskejä datahubin käyttöönotolle. Sekä myyjien/tasevastaavien että verkkojen yksimielinen näkemys.
  - ET:n ratkaisuehdotus: ensimmäisen kulutusmittauserän (yli 400 V liittyneet asiakkaat) siirtäminen varttiin viimeistään 6kk datahubin käyttöönotosta.

2. Mitä ehdotukset tarkoittavat eri markkinaosapuolille?

Kohderyhmä / markkinaosapuoli	Vaikutus
Kuluttajat / asiakkaat	Hyvin pieni, isoille asiakkaille käytännössä muutama kuukausi enemmän siirtymäaikaa, suurelle osalle kuluttajista ja pienasiakkaista mittaus-jaksolla ei ole merkitystä
Sähkönmyyjät	Pienehkö. Tässäkin vaihtoehdossa varttimittaukseen siirtyy kohteita ennen kuin spot-kaupankäynti varttituotteilla on mahdollista. Ennen spot-varttia varttimitatuista kohteista aiheutuu myyjille vaikeasti hallittavaa taseriskiä. Kaiken kaikkiaan hallitumpi datahubin ja varttitaseen käyttöönotto.
Tasevastaavat	Ei vaikutusta
Tuottajat	Ei vaikutusta
Muut verkonhaltijat	Ei vaikutusta
Jakeluverkonhaltijat	Suuri. Hallitumpi siirtyminen vartti-tiedonhallintaan ja hallitumpi datahubin käyttöönotto. DSOiden itse hallittavissa oleva jakeluverkon häviöiden vaihtelu. DSOilla kuitenkin halutessaan mahdollisuus ottaa varttimittauksia myös nopeammin käyttöön.

3. Kuinka laajasti ratkaisuehdotusta on käyty läpi

- Hyvin laajasti. Varttimittaustiedonhallintaa koskeva tiekartta on valmisteltu laajassa yhteistyössä myyjien, tasevastaavien ja verkonhaltijoiden kesken